

การศึกษาองค์ประกอบของนิทานแบบตัวเอกเจ้าปัญญาฉลาดแกมโกง
เรื่องสกาทองซาของประเทศเมียนมา

A study of the elements of a tale with a cheating
protagonist: Ska Tong Sa of Myanmar

Nang Woe Kham¹

Pakpoom Sookcharoen²

มหาวิทยาลัยนเรศวร คณะมนุษยศาสตร์ พิษณุโลก

Faculty of Humanities, Naresuan University, Phitsanulok

E-mail: nanmoair@gmail.com

Received: January 29, 2023 Revised: April 3, 2023 Accepted: June 25, 2023

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาองค์ประกอบของนิทานแบบตัวเอกเจ้าปัญญาฉลาดแกมโกง เรื่อง สกาทองซาของประเทศเมียนมา ของห่วนซาเยอจี ตีพิมพ์ในปี ค.ศ.1980 ผู้วิจัยวิเคราะห์องค์ประกอบของนิทานผ่านเอกสารและงานวิจัยโดยใช้กรอบแนวคิดการศึกษาองค์ประกอบของวรรณกรรม ผลการศึกษาพบว่าองค์ประกอบของนิทานแบบตัวเอกเจ้าปัญญาฉลาดแกมโกง เรื่องสกาทองซาของประเทศเมียนมาประกอบไปด้วยที่มาของเรื่อง นิทานสกาทองซา เป็นผลงานของ ห่วนซาเยอจี ซึ่งเป็นฉบับที่มีเนื้อหาครบถ้วนสมบูรณ์ และได้รับการยอมรับให้เป็นมาตรฐานเนื่องจากว่าเป็นฉบับที่เก่าแก่ที่สุดของเมียนมา หลังจากที่นิทานเรื่องสกาทองซา ของ ห่วนซาเยอจีเป็นที่รู้จักและได้รับความนิยมในประเทศ ทำให้เกิดวรรณกรรมประเภทนิทานที่เกี่ยวกับสกาทองซาขึ้นอีกหลายฉบับ จุดมุ่งหมายในการแต่งเพื่อสร้างความสนุกสนานและให้คติสอนใจ รูปแบบเป็นการบรรยายด้วยร้อยแก้วมีบทสนทนา คั่น เนื้อหาและการเรียงลำดับเหตุการณ์ในเรื่องคือเปิดเรื่องด้วยการบรรยายเหตุการณ์ การดำเนินเรื่องเป็นไปตามรูปแบบปฏิทินชีวิต จุดวิกฤตของเรื่อง การคลี่คลายของเรื่อง และจบเรื่องแบบทิ้งไว้ให้คิด การสร้างตัวละครประกอบไปด้วยตัวละครหลัก ได้แก่ สกาทองซา งะแลตโต๊ งะโหญ่ และตัวละครประกอบ ได้แก่ มะข่าจี มะเจออุ๊ โดยตัวละครแต่ละตัวละครเป็นคนเจ้าปัญญาฉลาดแกมโกง ผู้แต่งมีการนำเสนอตัวละครโดยผู้เล่าเป็นผู้แนะนำ การสร้างฉากผู้แต่งได้

¹ นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาภาษาไทย ภาควิชาภาษาไทย คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร

Master's degree students Thai Language Program Department of Thai Language Faculty of Humanities Naresuan University

² อาจารย์ประจำสาขาวิชาภาษาไทย ภาควิชาภาษาไทย คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร

Lecturer in Thai Language Department, Department of Thai Language, Faculty of Humanities, Naresuan University

สร้างฉากสมจริงที่ปรากฏในประเทศเมียนมา ทักษะของผู้แต่งปรากฏผ่านบทสนทนาของตัวละคร และศิลปะการใช้ภาษา ประกอบไปด้วยการใช้ภาษาเมียนมาโบราณ และใช้โวหารประกอบเรื่อง

คำสำคัญ: องค์ประกอบวรรณกรรม นิทานแบบตัวเอกเจ้าปัญญาฉลาดแกมโกง สกาตองซา เมียนมา

Abstract

This research article aims to study the elements of Ska Tong Sa, Myanmar jest tale with intelligent protagonists cheats produced by Won Sar Yay U Gyi and published in 1980. The researcher has analyzed elements of the literature through documents and research by using the conceptual framework for the study of literary elements. The story of Ska Tong Sa is the work of Won Sar Yay U Gyi This is the complete version and is accepted as the standard because it is the oldest version in Myanmar. After Won Sar Yay U Gyi 's story Ska Tong Sa was well known and popular in the country. resulting in many editions of literary tales related to Ska Tong Sa. The purpose of the composition is for entertainment and morality. The format of the story is a prose narrative, punctuated by dialogue. The content and sequence of events in the story opens with a narrative event, progresses according to the life calendar style, the critical point of the story, The unfolding of the story. The character creation consists of Ska Tongsa, Nga Lat To, Nga Nyo, and the accompanying characters, including Ma Kha Jee, Ma Jee Wo with all protagonists having an intelligent cheater personality. The characters are also presented by the narrator as a guide. The composer creates realistic scenes that appear in Myanmar. The author's point of view is revealed through the character's dialogue, the author uses the ancient Myanmar language and uses rhetoric to accompany the story

Keywords: Literary Elements, Jest Tale Literature with Intelligent Protagonists Cheats, Ska Tong Sa, Myanmar

บทนำ

วรรณกรรมประเภทนิทาน แต่เดิมเป็นวรรณกรรมมุขปาฐะหรือข้อมูลที่บอกเล่ากันมาปากต่อปากและได้รับความสนใจจากคนทุกเพศทุกวัยโดยเฉพาะอย่างยิ่งคือวัยเด็ก ดังนั้นนิทานจึงถือเป็นมรดกของมนุษย์ที่ทำหน้าที่บันทึกเรื่องราวต่าง ๆ ทั้งในลักษณะที่เป็นเรื่องจริงเชื่อถือได้และที่เป็นลักษณะผสมผสานระหว่างความจริงกับจินตนาการของผู้แต่ง ซึ่งแต่ละประเทศล้วนมีนิทานประจำชาติและนิทานท้องถิ่นอันเป็นสมบัติของตน

วรรณกรรมนิทานมีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างความสนุกสนานเพลิดเพลินให้แก่ผู้อ่านและผู้ฟังเป็นหลัก และนิทานส่วนใหญ่มักเป็นเรื่องราวที่สมมติขึ้นมากกว่าการสร้างจากเรื่องจริง ซึ่งทำให้คนบางกลุ่มมองว่านิทานเป็นเพียง

เรื่องราวที่ไม่มีสาระแต่เมื่อได้ศึกษาวรรณกรรมนิทานอย่างถี่ถ้วนแล้วจะพบว่าวรรณกรรมนิทานเหล่านี้สามารถสะท้อนวัฒนธรรม วิถีชีวิต ค่านิยม ความเชื่อของคนในสังคมได้ และสามารถสะท้อนสภาพสังคมของแต่ละท้องถิ่นได้อย่างน่าสนใจ

วรรณกรรมนิทานมีหลายประเภทหลายแบบเรื่อง ดังที่ วาสนา เกตุภาค (2521, น. 55) ได้กล่าวถึงการจำแนกประเภทของนิทาน โดยเป็นการแบ่งตามรูปแบบของนิทานไว้ 7 ประเภท ประกอบไปด้วย นิทานปรัมปรา นิทานสมัยใหม่ นิทานวีรบุรุษ นิทานท้องถิ่น นิทานเทพนิยาย นิทานเกี่ยวกับสัตว์ และนิทานมุกตลก ซึ่งวรรณกรรมนิทานแบบตัวเอกเจ้าปัญญาฉลาดแกมโกง เรื่อง สกาต้องซา ของประเทศเมียนมาจัดเป็นนิทานมุกตลก เพราะเนื้อหาของนิทานมีความสนุกสนาน ทำให้ผู้อ่านเกิดความเพลิดเพลินทั้งยังมีเนื้อเรื่องที่ น่าสนใจ น่าติดตาม ตัวเอกเป็นคนที่มีความอุปนิสัยฉลาดแกมโกง ภายในเรื่องจะมีทั้งผู้ได้รับประโยชน์และเสียประโยชน์จากการกระทำดังกล่าว และสอดแทรกข้อคิดคติสอนใจแสดงให้เห็นถึงการชิงไหวชิงพริบของตัวละครในเรื่อง อย่างไรก็ตามวรรณกรรมต่าง ๆ ที่ได้รับความสนใจหรือเป็นที่รู้จัก ย่อมถือว่าเป็นวรรณกรรมที่ดีเรื่องหนึ่ง ซึ่งหมายความว่าวรรณกรรมเหล่านั้นต้องมีการนำเสนอเรื่องราวได้ดี โดยผู้แต่งต้องมีกลวิธีที่ดีในการนำเสนอผ่านองค์ประกอบทางวรรณกรรมอย่างมีชั้นเชิง

รองศาสตราจารย์เสาวลักษณ์ อนันตศานต์ (2557, น. 243) ได้กล่าวถึงส่วนประกอบเชิงวรรณกรรมของนิทาน 5 ประการ ประกอบไปด้วย 1) โครงเรื่อง คือ การกระทำ การแสดง หรือบทบาทที่มีความเกี่ยวข้องกับลำดับของเหตุการณ์หรือตอน มักมีความเรียงง่ายตรงไปตรงมา และบทบาทต่าง ๆ ดำเนินไปอย่างรวดเร็วในเหตุการณ์หรือตอนของเรื่อง 2) แก่นเรื่องหรือแนวคิดของเรื่อง คือ ความคิดหลักของเรื่อง เป็นความคิดเชิงนามธรรมที่แสดงผ่านภาพลักษณ์ พฤติกรรม ตัวละคร และสัญลักษณ์ อาจมีการตีความโดยผู้อ่านอีกครั้ง แก่นเรื่องถือเป็นการวิจารณ์การสังเกตการณ์ หรือความหยั่งรู้ในเนื้อหา 3) ฉาก คือ เวลาและสถานที่ 4) ตัวละคร ในวรรณกรรมประเภทนิทานมักเป็นตัวละครมิติเดียว และ 5) ตัวละครเอก

นิทานสกาต้องเป็นนิทานแบบตัวเอกเจ้าปัญญาฉลาดแกมโกงของเมียนมา เป็นวรรณกรรมที่เป็นที่รู้จักทั้งในและต่างประเทศ เห็นได้จากที่มีผู้เขียนอีกหลายท่านได้จัดทำนิทานที่เกี่ยวกับสกาต้องซาขึ้นอีกหลายฉบับ เช่น งามแลตโต่งะใหญ่และสกาต้องซา (1972) รวบรวมโดย มเยลัดเต็งลวิน (မြတ်ဝင်းလွင်) สำนักพิมพ์

ရတနာဂုဏ်ရည် จังหวัด ရန်ကုန် (Yangon) เป็นต้น นอกจากนั้นแล้วนิทานที่เกี่ยวกับสกาต้องซายังเป็นที่รู้จักในประเทศไทยเช่นกัน ตามที่ อุบลรัตน์ พันธุมินทร์ (2548, น. 62-75) ได้นำเนื้อหาบางส่วนมาแปลเป็นภาษาไทยเพื่อพิมพ์เผยแพร่ในหนังสือรำลึกพระคุณ และแปลเพิ่มเติมเพื่อเผยแพร่ในวารสารมนุษยศาสตร์สาร ของคณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

จากที่ได้กล่าวไปข้างต้นผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาองค์ประกอบของวรรณกรรมนิทานตัวเอกเจ้าปัญญาฉลาดแกมโกงเรื่องสกาต้องซาของเมียนมา เพื่อให้ทราบและเข้าใจองค์ประกอบของวรรณกรรมนิทานเรื่องสกาต้องซาของเมียนมาอันทำให้นิทานเรื่องนี้เป็นที่รู้จักและได้รับความนิยม ทั้งนี้เนื่องจากนิทานเรื่องสกาต้องซายังไม่มีการแปลเป็นภาษาไทยจนจบเรื่องและมีการแปลเนื้อหาเป็นบางส่วนเท่านั้น ผู้วิจัยจึงแปลเนื้อเรื่องทั้งหมดเป็นภาษาไทยด้วยตนเองโดยใช้ต้นฉบับภาษาเมียนมาของหุ่นซาเยอจี

วัตถุประสงค์การวิจัย

เพื่อศึกษาองค์ประกอบของนิทานแบบตัวเอกเจ้าปัญญาฉลาดแกมโกง เรื่องสกาตองซาของประเทศเมียนมา

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาองค์ประกอบของนิทานแบบตัวเอกเจ้าปัญญาฉลาดแกมโกง เรื่องสกาตองซาของประเทศเมียนมา มีวิธีการดำเนินการวิจัยตามลำดับขั้นตอน ดังนี้

1. ขั้นเก็บรวบรวมข้อมูล

1.1 นิทานที่ผู้วิจัยได้นำมาศึกษาวิเคราะห์นั้น นำมาจากนิทานต้นฉบับภาษาเมียนมาชื่อเรื่องสกาตองซา ตีพิมพ์ในปี ค.ศ. 1980 โดยผู้วิจัยได้แปลเป็นภาษาไทยด้วยตนเอง และผ่านการตรวจสอบภาษาไทยโดยผู้เชี่ยวชาญชาวไทยที่สำเร็จการศึกษาสาขาวิชาภาษาไทย คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร

1.2 รวบรวมเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง อันประกอบไปด้วยเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับวรรณกรรมนิทาน และองค์ประกอบของวรรณกรรม

2. ขั้นวิเคราะห์ข้อมูล

การศึกษาองค์ประกอบของนิทานแบบตัวเอกเจ้าปัญญาฉลาดแกมโกงเรื่องสกาตองซาของประเทศเมียนมา สันเคราะห์จากการศึกษาองค์ประกอบวรรณกรรมของกัญญรัตน์ เวชศาสตร์ (2521) ประกอบกับกฤษฏีกา ชาพิมล มาโนช ดินลานสกุล และนิตา มีสุข (2559) โดยผู้วิจัยได้แบ่งการวิเคราะห์ออกเป็น 8 ประเด็นดังต่อไปนี้

1. ที่มาของเรื่อง
2. จุดมุ่งหมายในการแต่ง
3. รูปแบบ
4. เนื้อหาและการเรียงลำดับเหตุการณ์
  - 4.1 การเปิดเรื่อง
  - 4.2 การดำเนินเรื่อง
  - 4.3 จุดวิกฤตของเรื่อง
  - 4.4 การคลี่คลายของเรื่อง
  - 4.5 การจบเรื่อง
5. การสร้างตัวละคร
  - 5.1 ประเภทของตัวละคร
  - 5.2 การนำเสนอตัวละคร
6. การสร้างฉาก
7. ทักษะของผู้แต่ง โดยเป็นการนำเสนอทักษะของผู้แต่งผ่านการกระทำของตัวละคร
8. ศิลปะการใช้ภาษา
  - 8.1 การใช้ภาษาเมียนมาโบราณ
  - 8.2 การใช้โวหารประกอบเรื่อง

3. ชั้นสรุปผลการวิจัย

สรุปและอภิปรายผลด้วยการพรรณนาวิเคราะห์

ผลการวิจัย

การศึกษาองค์ประกอบของนิทานแบบตัวเอกเจ้าปัญญาฉลาดแกมโกงเรื่องสกาต้องซาของเมียนมา ผู้วิจัยได้เลือกศึกษาผลงานของหฺวุ่นซาเยอจี้ที่ใช้ชื่อหนังสือว่า “สกาต้องซา” มาเป็นตัวบทในการศึกษาวิเคราะห์ และได้แบ่งการวิเคราะห์ออกเป็น 8 ประเด็นดังต่อไปนี้

1. ที่มาของเรื่อง

นิทานเรื่องสกาต้องซา เป็นผลงานของ หฺวุ่นซาเยอจี้ ซึ่งเป็นฉบับที่มีเนื้อหาครบถ้วนสมบูรณ์ และได้รับการยอมรับให้เป็นมาตรฐานเนื่องจากว่าเป็นฉบับที่เก่าแก่ที่สุดของเมียนมา หลังจากที่นิทานเรื่องสกาต้องซาของหฺวุ่นซาเยอจี้เป็นที่รู้จักและได้รับความนิยมในประเทศ ทำให้เกิดวรรณกรรมประเภทนิทานที่เกี่ยวกับสกาต้องซาขึ้นอีกหลายฉบับ อาทิ นิทานเรื่องงะแลดโต้งะโหญ่และสกาต้องซาอันเป็นผลงานของมเยลัตเต็งลวิน (မြလတ်သိန်းလွင်), สกาต้องซา (ห่าตะถยานชู สกาทุ) ของลอกะตัดส์ (လောကသတ္တ) สกาต้องซา และนิทานตลก (มปป.) ของเนพงเว, และ (နုဘုရားဝေ) สกาต้องซา, ตทุ (2012) (စကားတောင်စားဝတ္ထု) เป็นต้น

วรรณกรรมเรื่องสกาต้องซา ฉบับดั้งเดิมเรียกว่านิยายสกาต้องซา แต่หลังจากที่มีผู้เขียนท่านอื่น ๆ นำมาสร้างสรรค์ขึ้นใหม่และได้ใช้คำเรียกวรรณกรรมนี้ว่านิทาน ประกอบกับโครงเรื่องและองค์ประกอบของเรื่องมีรูปแบบที่เป็นไปในทางวรรณกรรมประเภทนิทานมากกว่า จึงทำให้เรียกวรรณกรรมเรื่องนี้ว่านิทานสกาต้องซา

2. จุดมุ่งหมายในการแต่ง

เพื่อสร้างความสนุกสนาน และเพื่อให้ผู้อ่านได้รับคติสอนใจทั้งทางตรงและทางอ้อมจากนิทาน

3. รูปแบบ

รูปแบบของนิทานเป็นการบรรยายด้วยร้อยแก้ว มีบทสนทนาของตัวละครแทรกระหว่างการบรรยาย ดังตัวอย่างเช่น

“พอถึงเวลาพลบค่ำงะโหญ่ได้ยินเสียงใครคนหนึ่งซึ่งเขาจำได้ดีว่าเป็นเสียงเพื่อนของตน เขาจึงคิดแผนการขึ้นมาได้ว่า เห็นที่คงต้องหลอกคนประเภทเดียวกันน่าจะดีที่สุด เมื่อสิ้นสุดความคิดเขาได้ตะโกนเรียกงะแลดโต้ง หลังจากงะแลดโต้งได้ยินเสียงที่ตะโกนเรียกก็จำได้ทันทีว่าเป็นเสียงของสหายรัก และคิดในใจว่างะโหญ่เป็นผู้ที่โกหกตนมาโดยตลอดตั้งแต่เล็กจนโต เห็นที่ครานี้ตนต้องเอาชนะด้วยการโกหกหลอกหลวง เขาให้ได้เสียก่อน เมื่อนึกในใจเสร็จแล้วเขาก็เข้าไปทักทายสหายเก่าตามประสา งะโหญ่จึงถามงะแลดโต้งว่า

“บนเรือเจ้านำสินค้าอะไรมา” งะแลดโต้งตอบว่า

“ข้าชนเกลือมาขาย”

(ห่วนซาเยอูจี, น. 16)

จากตัวบทข้างต้นจะเห็นได้ว่าผู้แต่งได้บรรยายเรื่องราวด้วยร้อยแก้วเป็นการปูเนื้อเรื่อง และเพิ่มทสนทนาของตัวละครมาคั่นเพื่อให้เนื้อเรื่องดำเนินต่อไปได้อย่างกลมกลืน

4. เนื้อหาและการเรียงลำดับเหตุการณ์

4.1 การเปิดเรื่อง

ผู้แต่งใช้การเปิดเรื่องด้วยการบรรยายเหตุการณ์ โดยได้กล่าวถึงเหตุการณ์ที่ตัวละครเอก “สกาต้องซา” ทะเลาะกับน้องสาวเรื่องการแบ่งขนม เหตุการณ์ดังกล่าวถือได้ว่าเป็นจุดเริ่มต้นที่ทำให้ “สกาต้องซา” เกิดความคิดอยากเป็นคนเก่งและมีไหวพริบจนนำไปสู่การดำเนินเรื่องต่อไป ตัวบทที่เป็นการเปิดเรื่อง คือ

“ณ กรุงอังวะ มีบุตรแม่ค้าขายขนมนามว่า สกาต้องซา เขามีน้องสาวนามว่ามะนางแสง วันหนึ่งสองพี่น้องเกิดการทะเลาะกัน เพราะพวกเขาแบ่งขนมไม่ลงตัวหลังจากที่ได้รับจากมารดามาสามชิ้น

ในขณะนั้น เนเมียวจ้อถีน ผู้เป็นเสมียนสภาได้เดินผ่านมาและเห็นเหตุการณ์พอดีเด็กทั้งสองจึงขอให้ท่านเสมียนเป็นผู้ตัดสินแบ่งขนมให้อย่างเท่าเทียมกัน จากนั้นท่านเสมียนก็ได้แบ่งขนมให้เด็กทั้งสองคน โดยแบ่งให้คนหนึ่งชิ้นก่อน ส่วนอีกหนึ่งชิ้นที่เหลือก็ได้หักครึ่งและแบ่งให้เท่ากัน

หลังจากเหตุการณ์ดังกล่าว ทำให้สกาต้องซานับถือในตัวท่านเสมียนเป็นอย่างมากและมีความคิดอยากจะไปอยู่ที่บ้านของท่านเสมียน อยากติดตามท่านเสมียนเพื่อหาวิชาความรู้เพราะต้องการเป็นคนเก่งดังเช่นท่านเสมียนในภายภาคหน้า”

(ห่วนซาเยอูจี, น. 1)

จากตัวบทข้างต้นเป็นการเปิดเรื่องด้วยการบรรยายเหตุการณ์ ซึ่งจะเห็นได้ว่าผู้แต่งได้มีการบรรยายเหตุการณ์ที่ตัวละครเอก “สกาต้องซา” พบเจอกับปัญหาและมีผู้มาช่วยแก้ไขปัญหาดังกล่าว ซึ่งการแสดงปัญหาในการแก้ปัญหานั้นเป็นจุดเริ่มต้นที่ทำให้ “สกาต้องซา” คิดอยากเป็นผู้ที่มีสติปัญญาเป็นเลิศดังเช่น “เสมียนสภา” และเหตุการณ์ดังกล่าวนี้ยังนำไปสู่การดำเนินเรื่องต่อไป

4.2 การดำเนินเรื่อง

การดำเนินเรื่องในวรรณกรรมนิทานเรื่องสกาต้องซา เป็นการเล่าเรื่องตามปฏิทินชีวิตคือเล่าตั้งแต่วัยต้นไปจนจบ ในเรื่องผู้แต่งได้เล่าเรื่องราวของตัวละครตั้งแต่เด็กจนโต โดยต้นเรื่องจะเน้นนำเสนอเรื่องราวชีวิตของสกาต้องซา ต่อมาผู้แต่งก็ได้นำเสนอตัวละครเอกอีกสองตัวได้แก่ เงาะและโต้และงะโฮญ จากนั้นเนื้อเรื่องก็จะเล่าถึงเรื่องราวของตัวละครสองตัวนี้ไปจนจบเรื่อง นอกจากนี้การเล่าเรื่องของผู้แต่งยังเป็นการเล่าที่เป็นเหตุเป็นผลโดยกำหนดให้การกระทำของตัวละครเป็นไปตามกฎแห่งกรรม คือ ทำดีได้ดี ทำชั่วได้ชั่ว

4.3 จุดวิกฤตของเรื่อง

จุดวิกฤตของวรรณกรรมนิทานเรื่องสกาตองซา คือ ตอนที่ตัวละคร “งะแลตโต” เสียรู้ให้กับอดีตภรรยาของตนจนต้องได้รับความทุกข์ใจและเสียเงินทอง ในตอนแรกเขาไม่รู้ว่าอดีตภรรยาเป็นผู้วางแผนโกหกหลอกลวงจึงตัดสินใจที่ศตวรรษสร้างบุญกุศลและถือศีลปฏิบัติธรรมตั้งตัวบทที่ว่า

“เห็นที่ชาติที่แล้วข้าคงทำบุญมาน้อย หรือไม่ก็ทำบุญเพียงคนเดียวโดยไร้บริวารเกิดมาชาตินี้ข้าจึงอาภัพนัก จึงต้องอยู่อย่างโดดเดี่ยวไร้คู่ครอง ข้าเสียใจเพราะเสียเมียรักที่แสนดีอย่างมะซอโฮยงไป ซึ่งความเจ็บปวดเศร้าโศกนั้นยังไม่ทันจะจางหาย บุญพาวาสนาส่งก็ได้พบรักครั้งใหม่ที่มีชะตาชีวิตเหมือนกันพอคิดจะเริ่มต้นชีวิตใหม่แค่นั้นเองคนรักใหม่ก็หายสาบสูญไปอีกคน พอคนที่เผลอกับเรื่องรักใคร่เช่นนี้ต่อแต่นี้ไปข้าขออุทิศตนสร้างบุญกุศล จะถือศีลและปฏิบัติดีปฏิบัติชอบสืบต่อไปให้นานเท่านานเท่าที่ข้าจะทำได้”

(หุ่่นซาเยอจี, น. 88)

จากตัวบทข้างต้นจะเห็นได้ว่าตัวละคร “งะแลตโต” ยังไม่รู้ว่าตนเองโดนอดีตภรรยาหลอกให้เสียทรัพย์สินจึงตัดสินใจที่ศตวรรษสร้างกุศลปฏิบัติธรรม ซึ่งตอนนี้ถือได้ว่าเป็นจุดวิกฤตของเรื่องเพราะตัวละคร “งะแลตโต” ไม่เคยเสียรู้ให้กับผู้ใดมาก่อนเพราะเป็นคนที่มีปัญญาเฉลียวฉลาดเอาตัวรอดและเอาชนะผู้อื่นมาได้เสมอ แต่ครั้งนี้กลับแพ้ให้กับอดีตภรรยาของตนเองจนทำให้ต้องเศร้าโศกเสียใจเสียเงินทองจนตัดสินใจเข้าวัดปฏิบัติธรรมหวังจะละเว้นจากกรรมชั่ว

4.4 การคลี่คลายของเรื่อง

จุดคลี่คลายของวรรณกรรมนิทานเรื่องสกาตองซาคือตอนที่งะแลตโตนำความจริงไปบอกให้งะแลตโตทราบ จึงเกิดความโกรธแค้นหวังจะไปเอาคืน และเหตุการณ์ดังกล่าวจะนำไปสู่การจบเรื่องต่อไป ซึ่งตัวบทที่กล่าวถึงจุดคลี่คลายของเรื่องมีดังนี้

“หลายวันผ่านไปงะแลตโตได้ข่าวว่ามะซอโฮยงยังไม่ตายและทุกอย่างเป็นแผนของมะซอโฮยงนี่ก็เจ็บใจที่สหายของตนผู้ถือว่าเป็นคนฉลาดและเจ้าเล่ห์ไม่เคยแพ้ทางให้ผู้ใดมาก่อน แต่มาคราวนี้กลับเสียรู้ให้มะซอโฮยงได้จากนั้นจึงตัดสินใจนำเรื่องนี้ไปบอกกับงะแลตโตที่ถือศีลปฏิบัติธรรมอยู่ในวัดและเล่าเรื่องราวทุกอย่างให้ฟัง”

(หุ่่นซาเยอจี, น. 88)

จากตัวบทข้างต้นจะเห็นได้ว่าตัวละครได้รู้ว่าตนเองถูกหลอกจนเกิดความโกรธแค้นจึงคิดหาวิธีวางแผนเพื่อจะไปเอาคืนอีกครั้ง เหตุการณ์ดังกล่าวถือเป็นการคลี่คลายเรื่องราว เพราะตัวละคร “งะแลตโต” ได้ทราบความจริงว่าเสียรู้ให้กับอดีตภรรยา และการคิดกลับไปแก้แค้นนี้จึงนำไปสู่การจบเรื่องต่อไป

4.5 การจบเรื่อง

การจบเรื่อง ผู้แต่งใช้การจบเรื่องแบบทิ้งไว้ให้คิดคือการจบแบบปลายเปิด ผู้อ่านสามารถคิดต่อยอดจินตนาการต่อไปได้ ดังตัวบทที่ว่า

“หลายวันผ่านไปงะโหลยได้ข่าวว่ามะตุ้ยยังไม่ตายและทุกอย่างเป็นแผนของมะข่าจี จึงนึกเจ็บใจที่สหายของตนผู้ถือว่าเป็นคนฉลาดและเจ้าเล่ห์ไม่เคยแพ้ทางให้ผู้ใดมาก่อน แต่มาครานี้กลับเสียรู้ให้มะข่าจีได้ จากนั้นจึงตัดสินใจนำเรื่องนี้ไปบอกกับงะแลตโตที่ถือศีลปฏิบัติธรรมอยู่ในวัดและเล่าเรื่องราวทุกอย่างให้ฟัง ทั้งสองจึงโกรธแค้นอย่างมากและตัดสินใจวางแผนจะเอาคืนมะข่าจี พวกเขาทั้งสองวางแผนกันเสร็จแล้วก็มุ่งตรงไปยังเมืองพะสิมอย่างไม่มีรีรอ โดยหวังแต่เพียงว่าต้องไปล้างแค้นมะข่าจีให้จงได้...”

(หุ่นซาเยอจี, น. 88)

จากตัวบทข้างต้นจะเห็นได้ว่า ผู้แต่งใช้การปิดเรื่องโดยการจบแบบทิ้งไว้ให้คิด หรือให้ผู้อ่านจินตนาการต่อยอดต่อไป เพราะผู้แต่งไม่ได้เฉลยในท้ายที่สุดว่าความแค้นที่เกิดขึ้นระหว่างงะแลตโตกับมะข่าจีจะจบลงอย่างไร ซึ่งผู้แต่งกล่าวเพียงว่า “โดยหวังแต่เพียงว่าต้องไปล้างแค้นมะข่าจีให้จงได้...” ดังนั้นแล้วผู้อ่านจึงสามารถคิดต่อได้ว่าการแก้แค้นในครั้งนี้จะเป็นอย่างไรต่อไป ทั้งสองอาจจะแก้แค้นกันไปมาดังเดิม หรืออาจจะยุติความแค้นลง ก็จะขึ้นอยู่กับวิจารณ์ของผู้อ่านต่อไป

การเรียงลำดับเหตุการณ์ในวรรณกรรมนิทานเรื่องสกาตองซาของประเทศเมียนมานั้น พบว่ามีการเปิดเรื่องโดยการบรรยายเหตุการณ์ที่ตัวละครเอกกำลังเผชิญกับปัญหา มีการดำเนินเรื่องตามลำดับปฏิทินชีวิตคือการเล่าเรื่องไปเรื่อย ๆ ตั้งแต่ต้นจนจบ มีจุดวิกฤตของเรื่องคือตัวละครเอกเจ้าปัญญาเสียรู้ให้กับอดีตภรรยาของตนซึ่งก่อนหน้านี้ไม่เคยพ่ายแพ้หรือเสียรู้ให้กับผู้ใดมาก่อนจนต้องอุทิศตนให้กับศาสนา มีจุดคลี่คลายของเรื่องคือตัวละครเอกรู้ความจริงว่าเสียรู้ให้กับอดีตภรรยา จากนั้นจึงนำไปสู่จุดจบของเรื่องที่ตัวละครเอกตั้งใจจะไปแก้แค้นอดีตภรรยาของตน จากที่กล่าวไปข้างต้นพบว่าผู้แต่งมีการนำเสนอเรื่องราวผ่านองค์ประกอบด้านการเรียงลำดับเหตุการณ์ได้อย่างครบถ้วนสมบูรณ์ เนื้อเรื่องมีความสอดคล้องสัมพันธ์กัน

5. การสร้างตัวละคร

การสร้างตัวละครในเรื่องสกาตองซา ของ หุ่นซาเยอจี แบ่งเป็น 2 ประการ ได้แก่ ประเภทของตัวละคร และการนำเสนอตัวละคร ดังต่อไปนี้

5.1 ประเภทของตัวละคร

ในวรรณกรรมนิทานเรื่อง สกาตองซา มีตัวละคร 2 ประเภท ได้แก่ ตัวละครหลัก และ ตัวละครรอง ซึ่งตัวละครหลักประกอบไปด้วยสกาตองซา งะแลตโต และงะโหลย เพราะถือว่าเป็นตัวละครสำคัญที่ทำให้เนื้อเรื่องดำเนินไปตั้งแต่ต้นจนจบ นอกจากนี้ยังมีตัวละครรองเข้ามามีบทบาทบางตอนในเรื่องซึ่งตัวละครดังกล่าวจะทำหน้าที่เป็นตัวละครที่ช่วยส่งเสริมให้ตัวละครเอกได้แสดงความสามารถและสร้างสีสัน สร้างความสนุกสนานให้กับเนื้อเรื่อง ทั้งนี้ตัวละครเอกทุกตัวละครล้วนมีลักษณะนิสัยเจ้าปัญญา มีไหวพริบ ฉลาดแกมโกง ประเภทของตัวละครในวรรณกรรมนิทานเรื่องสกาตองซามี 2 ประเภทได้แก่ ตัวละครหลัก และตัวละครรอง ดังต่อไปนี้

5.1.1 ตัวละครหลัก

ตัวละครหลัก คือตัวละครที่มีบทบาทสำคัญในเรื่องและเป็นตัวละครที่ดำเนินเรื่องไปตั้งแต่ต้นจนจบในนิทานเรื่องสกาตองซามีตัวละครหลักที่มีลักษณะนิสัยเจ้าปัญญาฉลาดแกมโกง ดังต่อไปนี้

1) สกาตองซา

สกาทองชาเป็นหนึ่งในตัวละครหลักที่ผู้แต่งกำหนดให้มีบทบาทสำคัญตั้งแต่ต้นเรื่องและได้เล่า ความ เป็นมาของสกาทองชาตั้งแต่เล็กจนเติบโตมีหน้าที่การงานที่ดี ทั้งนี้ผู้แต่งยังกำหนดให้ตัวละครสกาทองชา เป็นตัวแทน ของผู้ที่มีความเฉลียวฉลาดมีไหวพริบและมีความเจ้าเล่ห์ ใช้ความสามารถของตนสร้างฐานะและสร้าง ความมั่นคง ให้กับชีวิตได้ ตัวละครสกาทองชามีลักษณะนิสัยที่เป็นคนฉลาดแกมโกง มีปัญญาที่สามารถเอาตัวรอดได้ ตัวละครนี้แต่ เดิมเป็นเพียงลูกแม่ค้าขายขนม จากนั้นก็ได้ไปอาศัยอยู่รับใช้เสมียนสภาแต่ไปสร้างความเดือดร้อนจนต้องกลับมาอยู่ บ้านของตนเอง ต่อมาก็ได้ไปขออาศัยอยู่ที่วัดเพื่อเรียนหนังสือทำให้ได้เจอ “งะแลตโต” และ “งะโหญ่” ตัวละครหลัก อีกสองตัวละคร หลังจากนั้นเมื่อเติบโตขึ้นก็ได้เข้าไปรับราชการอยู่ในพระราชวังมียศฐาบรรดาศักดิ์มีชีวิตที่ดี ซึ่ง ลักษณะนิสัยของตัวละครสกาทองชาที่ปรากฏในเรื่อง มีดังตัวบทที่ว่า

“วันหนึ่งท่านเสมียนได้เรียกสกาทองชามาหาและพูดว่า

“เจ้ามันคือ เป็นคนว่ายาก เกียงเก่ง หาคำพูดต่าง ๆ นานามาเกียง ตอนที่แม่เจ้านำมาฝากกับข้าก็ บอกว่าจะฝากแค่สองเดือนแต่ตอนนี้เจ้าอยู่บ้านเข้ามาสองปีแล้ว ข้าไม่ต้องการให้เจ้าอยู่บ้านซ้ำอีกต่อไปเจ้าจง กลับบ้านเจ้าไปเสียเถิด” เมื่อสกาทองชาได้ยินจึงตอบท่านเสมียนว่า

“ที่กระผมเคยพูดไว้ว่าจะอยู่จนครบสองเดือนนั้น ความหมายที่กระผมพูดคือกระผมจะยอมไปก็ ต่อเมื่อกระผมจะได้เห็นเดือนบนท้องฟ้ามีสองดวง กระผมถึงจะกลับบ้านขอรับ”

(หุ่่นซาเยอูจี, น. 2)

จากตัวบทที่กล่าวมาข้างต้นจะเห็นได้ว่าผู้แต่งได้กำหนดให้หนึ่งในตัวละครกล่าวถึงนิสัยของสกาทองชาว่า เป็นเด็กที่ดื้อรั้นสรรหาคำพูดมาแก้ตัวเพื่อให้ตนหลุดพ้นจากความผิด นอกจากนี้ผู้แต่งยังได้กล่าวถึงสกาทองชาเมื่อ เติบโตจนได้ทำงานมียศใหญ่โตเป็นที่ยอมรับของคนในสังคมดังตัวบทที่ว่า

จากนั้นทั้งสองได้ข่าวมาว่า เพื่อนสมัยเรียนของตนนามว่าสกาทองชาบัดนี้ได้ดิบได้ดีเป็นถึง ผู้พิพากษาอยู่ที่กรุงอังวะ ทั้งสองได้ตัดสินใจว่าจะไปขอให้สกาทองชาช่วยตัดสินเรื่องนี้

(หุ่่นซาเยอูจี, น. 2)

2) งะแลตโต

งะแลตโตเป็นหนึ่งในตัวละครหลักของเรื่องที่มีนิสัยฉลาดแกมโกง เจ้าปัญญาและไหวพริบดีแต่แฝง ไปด้วยความเจ้าเล่ห์ แต่เดิมเป็นเด็กที่อาศัยและรับใช้พระสงฆ์อยู่ในวัด และเมื่อโตขึ้นก็ได้ใช้ความสามารถ ใช้ปัญญา ของตนไปโกหกหลอกลวงเอาทรัพย์สินของผู้อื่นจากนั้นจึงได้พบกับ “มะข่าจี” และได้ตัดสินใจใช้ชีวิตอยู่ร่วมกัน ซึ่งทั้ง คู่ก็ยังคงใช้ความเจ้าปัญญาและความเจ้าเล่ห์หลอกลวงผู้อื่นอยู่เสมอมา ผู้แต่งได้กำหนดบทบาทให้ งะแลตโต เป็นผู้มี ความฉลาด มีปัญญา เอาตัวรอดและสามารถใช้ปัญญาเอาเปรียบคนอื่นได้สำเร็จ ถือเป็นการใช้สติปัญญาไปในทางที่ ผิดชีวิตจึงไม่เจริญก้าวหน้าเท่ากับสกาทองชา นอกจากนี้แล้วผู้แต่งยังกำหนดให้เรื่องราวของ งะแลตโต เหมือนกับ

สุภาชิตที่ว่าทำอย่างไรได้อาจนั้น เพราะตอนท้ายเรื่อง งามแลตโต เป็นผู้พี่พลาดจึงโดนหลอกให้เสียทรัพย์สินและเสียใจ ซึ่งลักษณะนิสัยของตัวละครงามแลตโตที่ปรากฏในเรื่อง มีดังตัวบทที่ว่า

พอทั้งสองถึงบ้านสกาทองชาแล้ว สกาทองชาก็ได้ต้อนรับเพื่อนสมัยเรียนเป็นอย่างดี เขาเองก็รู้นิสัยเพื่อนทั้งสองของตนว่ามีนิสัยเกลาอ่อน ปลิ้นปล้อน เจ้าเล่ห์เพทุบาย ฉลาดแกมโกง พูดเก่ง และเลี้ยงชีพด้วยการเที่ยวเร่หลอกหลวงชาวบ้านเขาไปทั่ว

(หุ่นชาเยอูจี, น. 13)

จากตัวบทที่กล่าวไปข้างต้นจะเห็นได้ว่าตัวละครดังกล่าวมีอุปนิสัยเจ้าเล่ห์ มีความฉลาดแกมโกง และทำอาชีพทุจริตคือเดินทางหลอกหลวงเอาทรัพย์สินของผู้อื่นมาด้วยความมิชอบ ทำให้ชีวิตต้องจมอยู่ที่เดิมไม่มีความสุขและความเจริญก้าวหน้าในชีวิต

3) งามใหญ่

งามใหญ่เป็นตัวละครหลักอีกหนึ่งตัวละครที่มีความฉลาด มีไหวพริบ แต่มีนิสัยเจ้าเล่ห์ ร่วมมือกับตัวละครงามแลตโตในการหลอกหลวงผู้อื่นเพื่อเอาทรัพย์สิน โดยการวางแผนในรูปแบบต่าง ๆ แม้ตัวละครนี้จะ เป็นตัวละครที่มีความฉลาด มีความสามารถ มีความคิดที่ดีเลิศ แต่ชีวิตก็ไม่เจริญก้าวหน้าแต่อย่างใดเพราะการไปหลอกเอาทรัพย์สินของผู้อื่นมาเป็นของตนโดยมิชอบจึงทำให้ชีวิตไม่พบเจอกับความสุขสงบเหมือนกับสกาทองชาผู้แต่งกำหนดให้ตัวละครงามใหญ่ เป็นตัวแทนของผู้ที่มีปัญญาฉลาดแต่ใช้ความสามารถของตนไปในทางที่ผิดด้วยความหลงผิดหรือความโลภของตนก็ตาม ซึ่งลักษณะนิสัยของตัวละครงามใหญ่ที่ปรากฏในเรื่อง มีดังตัวบทที่ว่า

เมื่องามแลตโตได้ฟังที่ทั้งสี่คนเล่าจนจบ ก็ได้พิจารณาว่าตั้งแต่ได้เงินมานี้ระหว่างทางงามใหญ่ก็ได้สร้างเรื่องหลอกตนด้วยความเจ้าเล่ห์เพทุบายตลอดทาง ครานี้ก็คงเป็นดังเช่นทุกครั้ง

(หุ่นชาเยอูจี, น. 11)

5.1.2 ตัวละครรอง

ตัวละครรอง คือตัวละครอื่น ๆ ที่เข้ามามีบทบาทส่งเสริมให้เนื้อเรื่องมีความสนุกสนาน น่าสนใจ ซึ่งตัวละครดังกล่าวมีดังต่อไปนี้

1) มะข่าจี

มะข่าจีเป็นตัวละครที่เข้ามามีบทบาทช่วยส่งเสริมให้เนื้อเรื่องเกิดความน่าสนใจและสนุกสนานมากขึ้นเพราะตัวละครดังกล่าวร่วมมือกับตัวละครหลักในการหลอกหลวงผู้อื่นและทำให้เกิดเหตุการณ์ต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับการใช้ปัญญาของตัวละคร ตัวละครนี้มีนิสัยเจ้าเล่ห์เช่นเดียวกับตัวละครหลัก ด้วยความฉลาดและเป็นคนที่พูดจาดีช่างพูดทำให้มะข่าจีมีอาชีพหลักคือการหลอกเอาเงินของชายต่างถิ่น นอกจากนี้แล้วเธอยังได้ไปรับหญิงสาวอีกคนมาเลี้ยงเป็นบุตรบุญธรรมและให้บุตรบุญธรรมร่วมมือกับเธอหลอกเอาเงินจากชายต่างถิ่น ต่อมาเมื่อได้พบกับงามแลตโตและงามใหญ่ก็ได้ร่วมมือกันหลอกหลวงชาวบ้านเพื่อเอาทรัพย์สินด้วยแผนการและกลโกงต่าง ๆ ซึ่งลักษณะนิสัยของตัวละครมะข่าจีที่ปรากฏในเรื่อง มีดังตัวบทที่ว่า

“ข้าได้ข่าวมาว่าที่เมืองมินฉานนี้ มีสองแม่ลูกที่ชื่อมะข่าจีและมะเจ๋อุมักจะพูดจาฉ้อเลาะหวานล้อมบุรุษเพศชายให้ติดกับดัก แล้วก็หลอกเอาเงิน...”

(หว่านซาเยอจี, น. 21)

2) มะเจ๋อู

มะเจ๋อูเป็นตัวละครที่เข้ามามีบทบาทช่วยส่งเสริมให้เนื้อเรื่องเกิดความน่าสนใจและสนุกสนานมากขึ้นเช่นเดียวกับมะข่าจี มะเจ๋อูเป็นบุตรบุญธรรมของมะข่าจีเธอยอมทำตามคำสั่งของมะข่าจีมาโดยตลอด ด้วยการสั่งสอนและการปลูกฝังแบบไม่ถูกต้อง ทำให้มะเจ๋อูต้องเติบโตมากับการโกหกหลอกลวงผู้อื่นเพื่อหาทรัพย์สินมาให้ครอบครัวตนเอง ซึ่งลักษณะนิสัยของตัวละครมะเจ๋อูที่ปรากฏในเรื่อง มีดังตัวบทที่ว่า

“แม่มะข่าจีกับมะเจ๋อู เราสองแม่ลูกขึ้นชื่อว่าเป็นหญิงที่ฉลาดที่สุดในเมืองมินฉานไม่ว่าใครที่ไหนที่ผู้คนลือกันว่าฉลาดมีไหวพริบมากเพียงใด ก็ต้องพ่ายแพ้ให้กับเราสองแม่ลูก คนอื่นฉลาดเท่ากับเราสองคนนอนหลับไหลเพียงแค่นั้น...”

(หว่านซาเยอจี, น. 21)

5.2 การนำเสนอตัวละคร

ผู้แต่งมีการนำเสนอตัวละครทางตรง คือ การที่ผู้แต่งได้บอกเล่าถึงบุคลิกลักษณะนิสัย ความคิดของตัวละครอย่างชัดเจน ซึ่งผู้แต่งมีการนำเสนอตัวละครโดยวิธี การรู้จักตัวละครโดยผู้เล่า คือ การที่ผู้แต่งกำหนดให้ผู้เล่าเรื่องเป็นผู้บรรยายลักษณะนิสัยของตัวละครอย่างผู้รู้แจ้ง และบรรยายให้ผู้อ่านทราบอย่างละเอียดทั้งรูปร่างลักษณะนิสัย รวมไปถึงความรู้สึกนึกคิดของตัวละคร ดังที่ผู้แต่งได้บรรยายตัวละคร “มะข่าจี” ว่า

“ต่อมาวันหนึ่งมีสุภาพสตรีนามว่า มะข่าจี นางเป็นหญิงชาวปากคลองเมืองมินฉานนางมาพร้อมกับหญิงสาวอีกคนนามว่า มะเจ๋อู มะข่าจีซื้อตัวหญิงสาวมาจากทางเหนือของแม่น้ำอิรวดี ด้วยเงิน 3 ปีสา นางซื้อมาเลี้ยงดูเป็นบุตรบุญธรรมเพื่อใช้งาน มะเจ๋อูมีหน้าตาคนสวยเป็นที่ต้องตาต้องใจของชายที่ได้พบเห็น อีกทั้งยังมีรูปร่างดี กิริยาก็อ่อนหวานน่าเอ็นดูแม้มะเจ๋อูจะเป็นหญิงสาวที่ดงามแต่กลับไร้ซึ่งปัญญา ก็ยอมทำให้เธอยอมเชื่อและทำตามทุกอย่างที่มารดาของเธอสั่งแม้เรื่องนั้นจะเป็นเรื่องที่ไม่ดีก็ตาม บ่อยครั้งที่มะข่าจีมักจะหลอกชายที่มีฐานะดีมาให้ลูกสาวบุญธรรม ของเธอ และสั่งให้มะเจ๋อูแต่งองค์ทรงเครื่องให้สะสวยเพื่อคอยเอาอกเอาใจปรนนิบัติชายเหล่านั้นและในตอนท้ายเธอก็จะให้ลูกสาวบุญธรรมไปหลอกเอาเงินจากชายพวกนั้นมาให้เธอ สองแม่ลูกเลี้ยงชีพด้วยวิธีนี้ตลอดมาจึงทำให้มีเรื่องเล่าลือที่ไม่ดีเยี่ยงนี้ในเมืองมินฉานอยู่ตลอด ลูกผู้ดีมีปัญญาแม้ไม่มีใครมาคบหาสมาคมกับพวกนางทั้งสองนอกจากผู้คนที่มะข่าจีพยายามไปตีสนิทแล้วหามาให้ลูกสาว เช่น พ่อค่านายเรือที่มาจากถิ่นอื่น ซึ่งไม่รู้เรื่องราวของสองแม่ลูกว่ามีพฤติกรรมเช่นไร”

(หว่านซาเยอจี, น. 21)

จากตัวบทข้างต้นจะเห็นได้ว่าผู้แต่งได้มีการบรรยายถึงบุคลิกลักษณะนิสัยของตัวละครอย่างผู้รู้แจ้ง โดยบรรยายให้ผู้อ่านได้ทราบถึงภูมิหลังความเป็นมาของตัวละครแต่ละตัวได้อย่างชัดเจน ซึ่งการรู้จักตัวละครผ่านผู้เล่าเรื่องนี้ทำให้ผู้อ่านเข้าใจเนื้อเรื่องได้มากขึ้นเพราะทราบถึงลักษณะและความเป็นมาของตัวละครอย่างละเอียด

การสร้างตัวละครในนิทานเรื่องสกาตองซา ของ หุ่นซาเยอจีมีการสร้างตัวละครประเภทตัวเอกที่มีลักษณะนิสัยเจ้าปัญญาฉลาดแกมโกง และมีการสร้างตัวละครอื่น ๆ ให้เข้ามามีบทบาทสร้างสีสัน สร้างความสนุกสนานให้กับเนื้อเรื่อง และมีบทบาทสำคัญที่ทำให้ตัวละครเอกได้แสดงความสามารถด้านความเฉลียวฉลาด ทั้งนี้ผู้แต่งยังมีการนำเสนอตัวละครทางตรงคือกำหนดให้ผู้เล่าเรื่องเป็นผู้บรรยายถึงบุคลิกลักษณะนิสัยของตัวละครอย่างผู้รู้แจ้งทำให้ผู้อ่านเข้าใจความเป็นมาของตัวละครอย่างชัดเจน

6. การสร้างฉาก

ฉาก คือ สถานที่ เวลาหรือสถานการณ์ที่ตัวละครกำลังเผชิญอยู่ในเรื่อง ถือเป็นองค์ประกอบสำคัญของวรรณกรรมอย่างหนึ่ง เพราะฉากจะเป็นส่วนที่สร้างจินตนาการให้กับผู้อ่าน ทำให้ผู้อ่านเข้าถึงเนื้อหาและมีอารมณ์ร่วมไปกับเนื้อเรื่อง นอกจากนี้ฉากยังมีความสำคัญอีกประการหนึ่งคือทำหน้าที่สะท้อนสภาพสังคมที่ผู้แต่งนำมาเขียนไว้ในเนื้อเรื่อง ในนิทานเรื่องสกาตองซา ผู้แต่งใช้ฉากที่เป็นสภาพแวดล้อมของประเทศเมียนมาในอดีต ซึ่งพบการสร้างฉากที่สมจริง โดยฉากที่ปรากฏเป็นสถานที่ที่มีอยู่ในประเทศเมียนมา เช่น เมืองอังวะ เมืองมินฉาน แม่น้ำอิรวดี เจดีย์ชเวดากอง ดังตัวอย่างที่มีการกล่าวถึงแม่น้ำอิรวดีตอนหนึ่งว่า

“ครั้งหนึ่งในช่วงฤดูฝน เกิดเหตุฝนตกหนักติดกันหลายวันจึงทำให้ระดับน้ำในแม่น้ำอิรวดีล้นเข้ามาในตัวเมืองอังวะ สร้างความเดือดร้อนให้กับชาวบ้านเป็นอย่างมาก เรื่องนี้ทราบไปถึงพระเจ้ากรุงอังวะด้วย พระองค์มีพระเมตตากรุณาต่อประชาชน พระองค์จึงได้เรียกอำมาตย์สกาตองซามาเข้าพบพร้อมทั้งมีพระราชโองการออกคำสั่งว่าด้วยการป้องกันไม่ให้น้ำล้นตลิ่งเพื่อไม่ให้เกิดความเดือดร้อนแก่ประชาชน”

(หุ่นซาเยอจี, น. 17-18)

จากตัวบทข้างต้นจะเห็นได้ว่าผู้แต่งได้สร้างฉากจากสถานที่จริงที่มีปรากฏอยู่ในประเทศเมียนมา ได้แก่ แม่น้ำอิรวดี แม่น้ำสายสำคัญในประเทศเมียนมา เพื่อแสดงให้เห็นถึงความอุดมสมบูรณ์ และสภาพแวดล้อมในประเทศเมียนมา นอกจากนี้ฉากดังกล่าวยังเป็นหนึ่งในฉากที่ตัวละครเอก “สกาตองซา” ได้แสดงไหวพริบของตนเอง ดังตัวบทที่ว่า

“เมื่อประกาศพระราชโองการเสร็จแล้ว อำมาตย์สกาตองซาจึงกลับเข้าวัง แล้วถัดไปอีกวันหนึ่งระดับน้ำของแม่น้ำอิรวดีเพิ่มมากขึ้นถึงสี่นิ้ว พระเจ้ากรุงอังวะจึงเรียกตัวอำมาตย์สกาตองซามาเฝ้าอีกครั้งและตรัสถามว่า

“เหตุใดน้ำจึงไม่ลดแต่กลับเพิ่มมากขึ้นเล่า”

“ขอเดชพระอาญาพิณเกล้า เนื่องจากกระหม่อมมีความกังวลว่าแม่น้ำอิรวดีอาจจะตื้นไม่ยอม เชื้อฟุ้งพระราชโองการของพระองค์ กระหม่อมจึงใช้หว่ายพาดแม่น้ำไปหลายทีเป็นการสั่งสอนล่วงหน้า พะยะคะ ด้วยเหตุนี้จึงทำให้แม่น้ำบวมและทำให้ระดับน้ำเพิ่มขึ้น รอสักวันเถิดพะยะคะ เมื่อแม่น้ำทั้งหลาย หายบวมแล้ว ระดับน้ำจะลดลงเองพะยะคะ...”

(หุ่่นซาเยอูจี, น. 18)

และฉากสำคัญอีกฉากหนึ่งฉากที่ผู้แต่งได้สร้างมาจากสถานที่จริงที่ปรากฏในประเทศเมียนมา คือ เมืองมินฉ่าน ตัวบทที่กล่าวถึงเมืองมินฉ่านมีดังนี้ว่า

“วันหนึ่งงะแลตโต้และงะโฮญูได้เดินทางมาถึงเมืองมินฉ่าน และได้ข่าวของมะซาจีและมะเจอู
งะแลตโต้จึงพูดกับงะโฮญูว่า

“ข้าได้ข่าวมาว่าที่เมืองมินฉ่านนี้ มีสองแม่ลูกที่ชื่อมะซาจีและมะเจอูมักจะพูดจาอเลาะหวานล้อม บุษบาศชายให้ติดกับดัก แล้วก็หลอกเอาเงิน อยากรู้ก็ตามพวกเราสองคน ควรใช้สติปัญญาและเล่ห์เหลี่ยม อันเป็นเลิศของเราไปหลอกสองแม่ลูกคู่นั้นดีหรือไม่ ดีไม่ดีพวกเราอาจจะได้ทั้งตัวและทั้งเงินก็เป็นได้ ซึ่งมัน อาจจะทำให้เราสบายไปตลอดเลยก็ได้นะ...”

(หุ่่นซาเยอูจี, น. 21)

จากตัวบทข้างต้นผู้แต่งได้ใช้ฉากเมืองมินฉ่าน ซึ่งฉากดังกล่าวมีความสำคัญ คือ เป็นจุดที่ตัวละครหลัก “งะแลตโต้” และ “งะโฮญู” จะได้พบกับตัวละครรองอีกสองตัวละคร ได้แก่ “มะซาจี” และ “มะเจอู” ที่อาศัยอยู่ใน เมืองมินฉ่าน เมื่อทั้งสองคนได้พบกันต่างฝ่ายต่างตั้งใจที่จะหลอกหลวงกันจนในที่สุดก็ได้ตกลงใช้ชีวิตร่วมกัน ด้วย เป็นคนที่มีความเจ้าเล่ห์ หลอกหลวงผู้อื่นเป็นอาชีพกันทุกคน ทั้งสี่จึงร่วมมือกันหลอกหลวงผู้อื่น จนกระทั่งในท้ายที่สุด ต่างฝ่ายต่างทรยศกันเอง จึงเกิดการเอาคืนกันไปมาไม่จบสิ้น ฉากเมืองมินฉ่านจึงถือเป็นฉากสำคัญที่เป็นส่วนทำให้ เนื้อเรื่องดำเนินต่อไปได้อย่างน่าสนใจ

การสร้างฉากในนิทานเรื่องสกาตองซา ของ หุ่่นซาเยอูจี มีการสร้างฉากสมจริงอันเป็นส่วนที่ทำให้เนื้อเรื่องมีความสมจริงมากขึ้น เพราะผู้แต่งได้เลือกใช้ฉากที่เป็นสถานที่จริงที่มีปรากฏอยู่ในประเทศเมียนมา นอกจากทำให้ เนื้อเรื่องสมจริงมากขึ้นแล้ว ยังทำให้ผู้อ่านเกิดจินตภาพมากขึ้นเพราะผู้อ่านที่เป็นคนในพื้นที่ย่อมรู้จักสถานที่เหล่านั้น เป็นอย่างดี เมื่ออ่านนิทานก็ทำให้จินตนาการถึงสถานที่เหล่านั้นได้

7. ทักษะของผู้แต่ง

ทักษะของผู้แต่ง คือ แนวคิดสำคัญของเรื่องและผู้แต่งสอดแทรกลงไปในเรื่อง โดยมุ่งหวังให้ผู้อ่านทราบและ ได้รับคติสอนใจ ในวรรณกรรมนิทานเรื่องสกาตองซา ของ หุ่่นซาเยอูจี มีการนำเสนอทักษะของผู้แต่งผ่านการกระทำ ของตัวละคร มีดังต่อไปนี้

1) ความซื่อสัตย์

ผู้แต่งได้ให้ทัศนะเกี่ยวกับการประพฤติปฏิบัติตนว่า การเป็นผู้ที่มีความซื่อสัตย์ย่อมดีกว่าการเป็นผู้ที่คดโกง โดยกำหนดให้ตัวละครหลักที่มีนิสัยเจ้าเล่ห์และทำอาชีพเกี่ยวกับการโกหกหลอกลวงผู้อื่นสำนึกถึงสิ่งที่ตนได้กระทำว่าเป็นสิ่งที่ไม่ดี ดังตัวบทที่ว่า

“ผู้ที่มีจิตใจคดโกงผู้อื่นหาได้มีความสุขดีไม่ ผู้ที่ซื่อสัตย์ยอมเป็นที่ยอมรับและมีความสุขในการใช้ชีวิต ดังเช่น ชาตกรเรื่อง อรรถกถาเสรีวราณนิชาตกพระเทวทัตเสวยชาติเป็นพ่อค้าเร่มีนามว่าเสรีวราณนิชชะ (เสรีวราณิช) พระผู้มีพระภาคเจ้าเสวยชาติเป็นพ่อค้าเร่มีนามว่าธรรมิก ทั้งสองมีอาชีพเป็นพ่อค้าเร่เหมือนกัน ครั้นเมื่อซื้อขันทองจากสองยายหลาน พระเทวทัตรู้สึกแฉใจว่าเป็นขันทองแท้เพราะตนมีจิตใจที่ไม่บริสุทธิ์ จึงทำให้พลาดที่จะได้ครอบครองขันทอง ส่วนพระผู้มีพระภาคเจ้าเป็นคนซื่อสัตย์ มีความดีจึงได้ครอบครองขันทองนั้น...”

(หุ่่นซาเยอูจี, น. 49)

จากตัวบทข้างต้นจะเห็นได้ว่าผู้แต่งได้สอดแทรกแนวคิดเรื่องความซื่อสัตย์ ผ่านบทสนทนาของตัวละครหลัก จากประโยคที่ว่า “ผู้ที่มีจิตใจคดโกงผู้อื่นหาได้มีความสุขดีไม่ ผู้ที่ซื่อสัตย์ยอมเป็นที่ยอมรับและมีความสุขในการใช้ชีวิต” แสดงให้เห็นอย่างชัดเจนว่าผู้แต่งต้องการให้ข้อคิดแก่ผู้อ่านว่าการเป็นผู้ที่ซื่อสัตย์ย่อมได้รับความสุขซึ่งต่างจากผู้ที่มีนิสัยคดโกง ทั้งนี้ยังมีการยกตัวอย่างชาตกมาประกอบเพื่อให้แนวคิดดังกล่าวมีความหนักแน่นมากยิ่งขึ้น

2) บาปบุญคุณโทษ

ผู้แต่งได้ให้ทัศนะเกี่ยวกับบาปบุญคุณโทษ โดยนำเสนอทัศนะดังกล่าวผ่านบทสนทนาของตัวละครให้ตัวละครสำนึกได้ว่าบาปบุญคุณโทษเป็นอย่างไร ดังตัวบทตอนหนึ่งที่ว่า

“ข้าเห็นด้วยกับเจ้าทุกข้อที่กล่าวมา คนที่คิดไม่ซื่อแล้วแต่ต้องแพภัยตนเอง เช่นเรื่อง พกชาตกซึ่งเป็นชาตกว่าด้วยบาปกรรมของผู้ฉลาดแกมโกง...”

(หุ่่นซาเยอูจี, น. 50)

จากตัวบทข้างต้นผู้แต่งต้องการให้ทัศนะเกี่ยวกับบาปบุญคุณโทษ โดยกล่าวถึงเรื่องของบาปกรรมจากการกระทำของตนเอง ซึ่งเนื้อความข้างต้นผู้แต่งได้กำหนดให้ตัวละครสำนึกถึงบาปกรรมในการกระทำของตนเองว่าผู้ที่คิดไม่ซื่อหรือกล่าวได้ว่าเป็นคนฉลาดแกมโกงนั้นย่อมได้รับผลกระทบในสิ่งที่ตนเองได้กระทำ นอกจากนี้ยังมีเนื้อความที่กล่าวถึงเรื่องบาปบุญคุณโทษ ดังตัวบทที่ว่า

“สหายข้างแฉดโตเอ๋ย..เจ้ากับข้า มีดวงหนูนนำซึ่งกันและกัน จึงสามารถร่วมมือกัน หลอกล่อคดโกงชาวบ้านได้ ไม่เคยกลัวเรื่องบาปบุญคุณโทษ ความเลวเสมอกันจึงอยู่ร่วมกันมาจนบัดนี้เราทั้งสองมีนิสัยเหมือนกัน หากวันใดไม่ได้โกงชาวบ้านก็หาได้เป็นสุขไม่ ข้าย่อมรู้ดีว่าสิ่งที่เราทั้งสองกระทำนั้นจะไม่เป็นผลดีต่อภพชาติหน้า ยังต้องเวียนว่ายตายเกิดในสังสารวัฏกันต่อไปอีก...”

(ห้วนซาเยอจี, น. 50)

จากตัวบทข้างต้นจะเห็นได้ว่าผู้แต่งได้กำหนดให้ตัวละครเอกสำนึกถึงเรื่องบาปบุญคุณโทษ และยังได้สอดแทรกแนวคิดทางพระพุทธศาสนา ดังเนื้อความที่ว่า “ข้าย่อมรู้ว่าสิ่งที่เราทั้งสองกระทำนั้นจะไม่เป็นผลดีต่อภพชาติหน้า ยังต้องเวียนว่ายตายเกิดในสังสารวัฏกันต่อไปอีก” เนื้อความดังกล่าวเป็นการให้ข้อคิดทางพระพุทธศาสนาว่าผู้ที่กระทำตนไม่ดีย่อมจะได้รับกรรมและกลับมาชดใช้กรรมในสังสารวัฏ ต้องเวียนว่ายตายเกิดจนกว่าจะหมดกรรมที่เคยกระทำไว้ นอกจากนี้ผู้แต่งยังได้ให้ทัศนะเกี่ยวกับบาปบุญคุณโทษ และสอดแทรกคำสอนทางพระพุทธศาสนาเกี่ยวกับเรื่องการทำบาปนำไปสู่การไปเกิดในอบายภูมิ ดังตัวบทที่ว่า

“ข้ากับสหายได้จากบ้านเมืองและญาติพี่น้องของตน แล้วเดินทางไปหลายแห่งขึ้นเหนือลงใต้ ฝนตกแดดออกก็ไม่หวั่น เทียวหลอกล่อชาวบ้านไปทั่ว สิ่งที่ตนกับสหายทำไปนั้นมีแต่สร้างบาปกรรมให้กับตนเอง ทั้งในชาตินี้และชาติหน้า หากยังสร้างบาปกรรมต่อชาติต่อมาคงยากที่จะเกิดในภพภูมิที่ดี คงได้ตกนรกหมกไหม้ หรือไม่ก็เป็นสัตว์เดรัจฉาน บัดนี้ตนควรหยุดสร้างบาปกรรมและเริ่มทำกรรมดี หมั่นสร้างบุญกุศล จนกว่าวาระสุดท้ายของชีวิตจะหาไม่”

(ห้วนซาเยอจี, น. 57)

ทั้งนี้ในตอนท้ายของเรื่องยังมีการกล่าวว่า ต้องการให้ผู้อ่านได้ข้อคิดและข้อเตือนใจในการดำรงชีวิต พร้อมคำเตือนให้ระวังคนไม่ดี นิสัยเจ้าเล่ห์ และขอให้ไม่แพ้วางเสียรู้กับคนที่มึนนิสัยเจ้าเล่ห์เพทุบายฉ้อโกงผู้อื่น อย่างเช่นงะแลดโต๊ งะโหญูและหญิงเซ่น มะข่าจีและมะเจอู้ ส่วนสภาต้องซาจีขอให้เป็นแบบอย่างที่ดีของการใช้ความฉลาดในการเอาตัวรอดและการช่วยเหลือสังคม ซึ่งผู้แต่งได้ทำให้ผู้อ่านเห็นถึงแนวทางการใช้ชีวิตของงะแลดโต๊และงะโหญูที่คดโกงและใช้ความฉลาดไปในทางที่ผิด ขณะเดียวกันนั้นผู้เขียนยังได้ทำให้ผู้อ่านเห็นถึงชีวิตของสภาต้องซาว่ามีชีวิตเป็นไปในทางที่ดีจนคนให้ความเคารพด้วยตำแหน่งอำมาตย์ และเป็นที่ยอมรับของคนในสังคม

8. ศิลปะการใช้ภาษา

ศิลปะการใช้ภาษา คือ การเลือกใช้ถ้อยคำ และการสร้างสรรค์ด้วยภาษาที่สละสลวยในวรรณกรรมนิทานเรื่องสภาต้องซา ของห้วนซาเยอจี มีศิลปะการใช้ภาษาที่มีความโดดเด่นน่าสนใจซึ่งสามารถแบ่งได้เป็น 2 ประเด็น ได้แก่ การใช้ภาษาเมียนมาโบราณ และการใช้โวหารประกอบเรื่อง ดังต่อไปนี้

8.1 การใช้ภาษาเมียนมาโบราณ

การใช้ภาษาเมียนมาโบราณ คือ การที่ผู้แต่งได้หยิบยกเอาภาษาเมียนมาโบราณ อันเป็นภาษาที่เก่าแก่ซึ่งปัจจุบันอาจไม่ใช้แล้วหรือมีคำใหม่มาใช้แทนคำเดิม ซึ่งการเลือกใช้คำในลักษณะดังกล่าวเพื่อให้สอดคล้องกับเนื้อเรื่องที่เป็นเรื่องราวในอดีต ในวรรณกรรมนิทานเรื่องสภาต้องซาพบการใช้ภาษาเมียนมา ดังตัวอย่างเช่น

1) คำว่า **အဝ** (อะวะ) แปลว่า เมืองอังวะ ปัจจุบันใช้คำว่า **အင်းဝ** (อินวะ) และคำว่า **သုံးယွက်** (โตงแซต) แปลว่า สามอัน ปัจจุบันใช้คำว่า **သုံးခု** (โตงคู) ตัวอย่างนิทานเรื่องสกาทองชาที่มีการใช้คำดังกล่าวปรากฏในตอนที่ 1 ของเรื่อง เช่น

အဝမြို့ကြီးတွင် မုန့်သယ်မသား စကားတော်စားသည့် ဆယ်နှစ်သားအရွယ်က နှမကလေးအငယ် မနန်းစိန်နှင့်မောင်နှမ နှစ်ယောက်ကို အမိဖြစ်သူက မုန့်သုံးယွက်ပေးခဲ့ရာ

ณ **กรุงอังวะ** มีบุตรแม่ค้าขายขนมนามว่า สกาทองชา เขามีน้องสาวนามว่า มะนางแสง วันหนึ่งสองพี่น้องเกิดการทะเลาะกัน เพราะพวกเขาแบ่งขนมไม่ลงตัวหลังจากที่ได้รับจากมารดามา **สามชิ้น**

(หญิงซาเยอจี, น. 1)

2) คำว่า **မြီးဖြား** (มีพ्यान) แปลว่า หางม้า ปัจจุบันใช้คำว่า **မြင်းမြီး** (มินมี) ตัวอย่างนิทานเรื่อง สกาทองชาที่มีการใช้คำดังกล่าวปรากฏในตอนที่ 1 ของเรื่อง เช่น

မောင်မင်းသည့်အင်မတန်နောက်ကျသည့်သင်္ခင်းရဲနောက်နောက်ထပ်မ ကွာမြီးဖြားကိုဆွဲ၍လိုက်ရမည်ဟုပြောဆိုလေ၏။

เจ้าเดินช้าเหลือเกินวันหลังเจ้าต้องตามข้าให้ทันต้องเดินให้เร็วกว่านี้ เจ้าต้องดึง**หางม้า**และวิ่งตามข้าให้ทัน

(หญิงซาเยอจี, น. 1)

8.2 การใช้โวหารประกอบเรื่อง

การใช้โวหารประกอบเรื่อง คือ การที่ผู้แต่งเลือกใช้โวหารมาเป็นส่วนหนึ่งในการร้อยเรียงเรื่องราวขึ้น นพดล จันทรทัณี (2534) ได้กล่าวถึงโวหาร 5 ลักษณะ ประกอบไปด้วย บรรยายโวหาร พรรณนาโวหาร สาธกโวหาร เทศนาโวหาร และอุปมาโวหาร ซึ่งในวรรณกรรมนิทานเรื่องสกาทองชาของประเทศเมียนมาพบการใช้โวหารใน ลักษณะต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

1) บรรยายโวหาร คือ โวหารที่ใช้สำหรับบรรยายหรืออธิบายเนื้อเรื่องของนิทานให้ผู้อ่านได้เข้าใจ อย่างชัดเจน ซึ่งในนิทานเรื่องสกาทองชาผู้แต่งได้ใช้บรรยายโวหารในการบรรยายเนื้อเรื่องเป็นหลัก ตัวอย่าง การบรรยายโวหารที่พบในนิทาน เช่น

“วันต่อมาท่านเสมียนได้เข้าวังหลวงไปทำงานเช่นเคย โดยมีสภาต้องชาติติดตามไปด้วยเขาได้นำ ล่วมหมากพลูและบุหรี่ยี่ห้อผ้าสะพายติดตัวพร้อมกับตั้งทางม้าติดตามอย่างที่เคยทำคราวนี้พอมายกทางจะ ถ่ายอุจจาระ สภาต้องซาก็รีบเปิดล่วมหมากและรองรับก้อนอุจจาระมาไว้จนหมด จากนั้นก็นำติดตัวมาจนถึง สภาเมื่อถึงในที่ประชุมท่านเสมียนอยากจะหยิบหมากมากินต่อหน้าขุนนางทั้งหลายจึงได้เปิดล่วมหมากขึ้น แต่ก็ต้องตกใจเมื่อเห็นว่ามีอุจจาระมาอยู่ในล่วมหมากพลู บรรดาขุนนางที่เห็นเหตุการณ์ต่างหัวเราะเสียงดัง ลั่นท่านเสมียนจึงรู้สึกอับอายเป็นอย่างมาก”

(หุ่่นซาเยอจี, น. 2)

จากตัวบทข้างต้นจะเห็นได้ว่าผู้แต่งใช้การบรรยายโวหารในการบรรยายพฤติกรรมของสภาต้องซา โดย บรรยายถึงการกระทำของสภาต้องซาที่สร้างความอับอายให้กับผู้เล็งดู ผู้แต่งบรรยายเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นให้ผู้อ่าน เข้าใจอย่างชัดเจน และการบรรยายโวหารนี้เป็นโวหารที่ผู้แต่งใช้ตั้งแต่ต้นเรื่องจนจบเรื่องโดยมีโวหารลักษณะอื่น ๆ แทรกเข้ามา

2) พรรณนาโวหาร คือ โวหารที่ใช้ถ้อยคำเพื่อสร้างจินตภาพให้กับผู้อ่าน มักสอดแทรกอารมณ์ ความรู้สึกของผู้แต่งไว้ด้วย และการพรรณนาโวหารนี้ต้องให้ผู้อ่านรับรู้ได้ด้วยสัมผัสต่าง ๆ ตัวอย่างนิทานเรื่อง สภาต้องซาพบการใช้พรรณนาโวหาร เช่น

“คำคืนวันนั้นเป็นวันที่พระจันทร์เต็มดวงท้องฟ้าโปร่งใสในโองน้ำมีเงาพระจันทร์สะท้อน อยู่ท่านเสมียนนึกขึ้นได้ก็รีบตะโกนเรียกสภาต้องซามาคว้าวานนี้มีเดือนครบสองดวงในที่สุดสภาต้องซาก็ ต้องยอมรับในสิ่งที่ตนเคยพูดไว้ จึงยอมออกจากบ้านท่านเสมียน แต่ถึงอย่างนั้นสภาต้องซาก็ยังขอโอกาสด กับท่านเสมียนว่า ขออยู่อีกสองเดือนได้หรือไม่แต่ท่านเสมียนไม่ได้รับปาก”

(หุ่่นซาเยอจี, น. 4)

จากตัวบทข้างต้นผู้แต่งได้ใช้การพรรณนาโวหาร พรรณนาให้ผู้อ่านเห็นภาพมากขึ้น ดังข้อความที่ว่า “พระจันทร์เต็มดวงท้องฟ้าโปร่งใสในโองน้ำมีพระจันทร์สะท้อน”

3) สาธกโวหาร คือ โวหารที่ใช้สำหรับการยกตัวอย่าง เพื่อนำมาสนับสนุนสิ่งที่กำลังกล่าวอ้างให้เกิด ความชัดเจนมากขึ้น ซึ่งในเรื่องสภาต้องซาพบการใช้สาธกโวหาร ดังตัวอย่างที่ว่า

“...สุภาสิตและเรื่องราวที่พูดถึงหญิงชั้วมีอยู่มากโข ถ้าเจ้าจะพูดเอาผิดว่าชายไม่ตีข้า ก็พูด ได้เช่นกันยกตัวอย่างเรื่องพระนางกินรีเป็นถึงพระมเหสีผู้สูงศักดิ์แต่กับลักลอบเป็นชู้กับชายที่เป็น โจรเรื้อน...เรื่องที่จะกล่าวคือเรื่องในมหาปทุมชาดกที่พระโพธิสัตว์ถูกพระมเหสีลักตักเขาและพระ นางไปคบชู้กับชายทุกตะซึ่งไม่มีมือและเท้า...”

(หุ่่นซาเยอจี, น. 62-63)

จากตัวบทที่กล่าวไปข้างต้นจะเห็นได้ว่าผู้แต่งมีการใช้สาธกโวหาร หรือการยกตัวตัวอย่างเหตุการณ์ การกระทำจากรวบรวมเรื่องอื่น ๆ มากกล่าวถึงเพื่อสนับสนุนสิ่งที่ผู้แต่งต้องการจะสื่อ ซึ่งการยกตัวอย่างนี้ทำให้ผู้อ่านได้ข้อคิด ประกอบกับสนุกสนานไปกับเรื่องราวที่ผู้แต่งนำมาเขียนไว้

4) เทศนาโวหาร คือ โวหารที่ใช้สำหรับสอดแทรกคำสอน หรือจูงใจให้ผู้อื่นคล้อยตาม อาจเป็นคำสั่งสอนทางพระพุทธศาสนา การสั่งสอนการประพฤติปฏิบัติตน หรือการสั่งสอนในเรื่องอื่น ๆ ตลอดจนคติ ความเชื่อ คติธรรมในเรื่องต่าง ๆ การเทศนาโวหารที่พบในนิทานสกาตองชา เช่น

“ส่วนท่านหัวหน้าพ่อค้าเรือก็เช่นกัน ขอให้รัก เมตตา และเอ็นดูลูกสาวข้าให้มาก ให้คิดว่าเป็นทั้งภรรยา น้องสาวและหลานสาวของท่านด้วย อย่าคิดว่าจะติดตามท่านไปแล้ว ไร้ญาติขาดมิตร แล้วจะทุบตีรังแกนางได้ หากผู้เป็นภรรยารักและปฏิบัติตามข้อต่าง ๆ ที่ศรีภรรยาควรพึงกระทำ ท่านก็อย่าลืมนปฏิบัติต่อนางด้วยข้อปฏิบัติของสามีที่พึงกระทำด้วย เช่น เลี้ยงดูให้ดี ซื้อเสื้อผ้าอาภรณ์ของใช้ให้สวมใส่ตามฐานะด้วย”

(หุ่่นชาเยอูจี, น. 31)

5) อุปมาโวหาร คือ โวหารที่ใช้สำหรับการเปรียบเทียบ โดยเปรียบเทียบให้สิ่งหนึ่งเหมือนกับอีกสิ่งหนึ่งซึ่งในเรื่องสกาตองชาพบการใช้อุปมาโวหาร ดังตัวอย่างที่ว่า

“...ความรักของน้องแข็งแแกร่งเฉกเช่นป้อมตะเปตาน (ป้อมเมืองอังวะ) ความรักของน้องหวานฉ่ำเช่นน้ำตาลปึก จะขอหาน้ำตาลปึกนี้ไว้ชั่วชีวิตมีอาจซัง ถึงแม้รักเราเปรียบเสมือนปล่องยาสูบของหงสาวดี ที่ไ้ย้ายจากพุกามมอดใหม่ไปจนหมด แต่ความรักของน้องจะมีวันมอดไหม้ เช่นนั้น ลำตัวของน้องเองก็เหมือนผอบไม้ไผ่สานของคนเรือ ถึงไม่มีค่าแต่ก็สามารถเก็บของมีค่าได้ (คนเรือ) สมัยก่อนจะเก็บเสื้อผ้าของใช้ในผอบไม้ไผ่สาน) ถึงเราสองคนจะต่างกันเช่นเข็มจากเมืองจีนกับด้ายจากอังกฤษก็ตามแต่ความรักของน้องก็สามารถถอดทนรอท่านได้...”

(หุ่่นชาเยอูจี, น. 25)

จากตัวบทที่ยกมาข้างต้นจะเห็นได้ว่าผู้แต่งมีการใช้อุปมาโวหาร คือ เปรียบสิ่งหนึ่งเหมือนกับอีกสิ่งหนึ่งโดยมีการใช้คำเปรียบเทียบ ซึ่งการเปรียบดังกล่าวทำให้ผู้อ่านได้จินตนาการถึงสิ่งเหล่านั้น จากตัวอย่างจะเห็นได้ว่าผู้แต่งเปรียบเทียบความแข็งแแกร่งของความรักกับป้อมเมืองอังวะโดยใช้คำเปรียบว่า “เฉกเช่น” เพื่อให้ผู้อ่านเห็นถึงความแข็งแแกร่งได้อย่างชัดเจนขึ้น

ศิลปะการใช้ภาษาที่ปรากฏในนิทานเรื่องสกาตองชา ของ หุ่่นชาเยอูจี พบทั้งการใช้คำภาษาเมียนมาโบราณ และการใช้โวหารประกอบเรื่อง ซึ่งโวหารประกอบเรื่องที่ใช้ประกอบไปด้วย บรรยายโวหาร พรรณาโวหาร สาธกโวหาร เทศนาโวหาร และอุปมาโวหาร ผู้แต่งสามารถใช้กลวิธีในการแต่งเหล่านี้สร้างสรรค์ผลงานออกมาได้อย่างโดดเด่น และน่าสนใจ ทำให้เนื้อเรื่องมีความสั่นไหว ด้วยภาษาที่ใช้มีความสละสลวยเนื้อเรื่องจึงน่าอ่านและเร้าอารมณ์

ผู้อ่านได้เป็นอย่างดีและที่สำคัญคือผู้อ่านได้สนุกสนานไปกับเนื้อเรื่องหรือสิ่งที่ผู้แต่งยกมาเปรียบเทียบ แสดงให้เห็นถึงความสามารถและความรอบรู้ของผู้แต่ง

การอภิปรายผล

วรรณกรรมนิทานเรื่องสกาตองซา ของ หุ่นซาเยอูจี เป็นวรรณกรรมของประเทศเมียนมาตีพิมพ์ครั้งแรกในปี ค.ศ. 1980 ถือเป็นวรรณกรรมที่เป็นที่นิยมในประเทศ เนื่องจากเนื้อหามีการสอดแทรกคติสอนใจและคติธรรมทางพระพุทธศาสนา มีรูปแบบที่เป็นร้อยแก้วอ่านง่ายสามารถเข้าใจเรื่องราวได้ดี ในเวลาต่อมาวรรณกรรมนิทานเรื่องสกาตองซาได้รับการสร้างสรรค์ขึ้นใหม่โดยนักเขียนท่านอื่น ๆ อีกหลายฉบับ แสดงให้เห็นว่าวรรณกรรมนิทานเรื่องนี้เป็นที่รู้จักและได้รับความนิยมในประเทศเมียนมา ทั้งนี้วรรณกรรมเรื่องดังกล่าวยังเป็นที่ยอมรับในประเทศไทยเพราะมีการนำเนื้อเรื่องบางส่วนมาแปลเป็นภาษาไทย ดังที่ อุบลรัตน์ พันธุมินทร์ (2548) ได้แปลวรรณกรรมเรื่อง “งะแล็ตโต่งะโหล่งและสกาถ่าวซา” ของเมียนมาลงในหนังสือ “รำลึกพระคุณ” ของภาควิชาภาษาไทยและวารสารมนุษยศาสตร์ สาร คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ นอกจากนี้มีการนำมาแปลเป็นภาษาไทยแล้วยังมีนักวิชาการท่านอื่นนำไปศึกษาเชิงเปรียบเทียบกับวรรณกรรมแบบตัวเอกเจ้าปัญญาฉลาดแกมโกงของไทยซึ่งเป็นการเปรียบเทียบเนื้อเรื่องที่มีความคล้ายกันบางส่วนเท่านั้น

จากการศึกษาองค์ประกอบของวรรณกรรมประเภทนิทานแบบตัวเอกเจ้าปัญญาฉลาดแกมโกงเรื่องสกาตองซาของประเทศเมียนมา ผู้วิจัยพบว่าที่มาของวรรณกรรมนิทานเรื่องสกาตองซาแต่งโดยหุ่นซาเยอูจี ซึ่งเป็นผู้เขียนเรื่องสกาตองซาขึ้นเป็นฉบับแรก โดยมีจุดมุ่งหมายในการแต่งเพื่อสร้างความสนุกสนาน และเพื่อให้ผู้อ่านได้รับคติสอนใจทั้งทางตรงและทางอ้อมจากนิทาน รูปแบบของวรรณกรรมนิทานเรื่องสกาตองซาเป็นการบรรยายด้วยร้อยแก้วมีบทสนทนาสั้น

เนื้อหาและการเรียงลำดับเหตุการณ์ในเรื่องคือเปิดเรื่องด้วยการบรรยายเหตุการณ์ การดำเนินเรื่องเป็นไปตามปฏิกิริยาชีวิต คือ การดำเนินเรื่องไปตั้งแต่ต้นจนจบโดยนำเสนอเรื่องราวชีวิตของตัวละครเอกตั้งแต่เด็กจนโต ดังที่ บุญญาภา คำผาง (2552, หน้า 23) ได้กล่าวถึงการดำเนินเรื่องตามลำดับปฏิกิริยาว่า เรื่องราวดำเนินไปตามลำดับเหตุการณ์ตั้งแต่ต้นจนตอนสุดท้ายของเรื่อง แสดงเรื่องราวชีวิตและพัฒนาการการเจริญเติบโตตามวัยของตัวละครเอก วรรณกรรมนิทานเรื่องสกาตองซามีจุดวิกฤตของเรื่องอยู่ในตอนสุดท้าย คือ หนึ่งในตัวละครหลักเสียรู้ให้กับผู้อื่นจนได้รับความทุกข์ การคลี่คลายของเรื่องคือตอนที่ตัวละครหลักรู้ว่าตนเองเสียรู้ให้กับผู้อื่นจึงตัดสินใจจะไปเอาคืนและจบเรื่องแบบทิ้งไว้ให้คิดเพื่อให้ผู้อ่านได้จินตนาการต่อไปว่าจะจบอย่างไร ดังที่ วนิดา บำรุงไทย (2543, น. 137) ได้กล่าวถึงการปิดเรื่องแบบทิ้งไว้ให้คิดที่ไม่ดำเนินเนื้อความแจ่มแจ้งว่าเรื่องหรือปมปัญหาของตัวละครจะยุติอย่างไร แต่ก็ได้หมายความว่าผู้เขียนทิ้งค้างปมเรื่องไว้เพราะหาทางคลี่คลายเรื่องไม่ได้ การจบแบบทิ้งไว้ให้คิดนี้จะต้องมีนัยที่สื่อว่าในที่สุดเรื่องจะจบลงเช่นไร

การสร้างตัวละครประกอบไปด้วยตัวละครหลักและตัวละคร ทั้งนี้ตัวละครเหล่านั้นถือเป็นตัวละครแบบตัวเอกเจ้าปัญญาฉลาดแกมโกง เพราะมักแสดงปัญญาในการแก้ปัญหาและเอาเปรียบผู้อื่น ดังที่ กัญญรัตน์ เวชศาสตร์ (2521, น. 11) ได้กล่าวถึงลักษณะของนิทานคนเจ้าปัญญาฉลาดแกมโกงสรุปสาระสำคัญได้ว่า ตัวเอกของนิทานคนเจ้าปัญญาฉลาดแกมโกง เป็นคนที่มีเล่ห์เหลี่ยมและมีชั้นเชิงมาก มีสติปัญญาที่เป็นเลิศและบางครั้งอาจใช้ปัญญาที่เฉลียวฉลาดนี้สร้างความเดือดร้อนให้แก่ผู้อื่น และในบางครั้งก็อาจแสดงพฤติกรรมบางอย่างที่เป็นลักษณะ

ของคนใญ่อยู่ด้วย ในนิทานเรื่องสกาตองซาผู้แต่งมีการสร้างตัวละครแบบบรรยายการกระทำของตัวละคร บรรยายลักษณะนิสัยและชีวิตของตัวละคร ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาเรื่อง ประโยชน์ของวรรณคดี : กลวิธีการสร้างตัวละคร ในวรรณกรรมกับการใช้ประโยชน์เชิงการสื่อสารที่ปรากฏในการทำงานและการใช้ชีวิตจริง ที่กล่าวว่า กลวิธีการสร้างตัวละคร คือ กลวิธีที่ผู้ประพันธ์ใช้ในการบรรยายหรือพรรณนารูปร่างหน้าตานิสัยใจคออารมณ์และความคิดของตัวละครเพื่อสร้างบุคลิกตัวละครให้เสมือนมนุษย์ กลวิธีการสร้างตัวละครมี 6 วิธี ได้แก่ การบรรยายแบบสังเขป การพรรณนาความแบบตัดสิน การบรรยายบุคลิกอุปสรรณพื้นฐาน การบรรยายการกระทำ การใช้บทสนทนา การบรรยายความคิดความรู้สึกในจิตสำนึก ซึ่งการบรรยายกิริยาอาการและการกระทำของคนอื่นเป็นอวัจนภาษาที่ทรงพลัง เป็นประโยชน์ในการสังเกต และวิเคราะห์ข้อมูลได้ เพื่อให้ปฏิบัติตนได้ถูกกาลเทศะเมื่อต้องเข้าไปเกี่ยวข้องกับบุคคลและเหตุการณ์ ใช้เป็นข้อมูลในการวิเคราะห์เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นได้ (จิรัชตรี เรื่องเขียน และ บุญช่วย สนสี, 2563) ในนิทานสกาตองซากี้ได้แฝงแง่คิดนี้ผ่านตัวละครแบบบรรยายการกระทำและลักษณะนิสัยเช่นกัน นอกจากนี้ผู้แต่งมีการนำเสนอตัวละครโดยผู้เล่าเป็นผู้แนะนำ ผู้แต่งกำหนดให้ผู้เล่าเรื่องเป็นผู้บรรยายลักษณะนิสัยของตัวละครอย่างผู้รู้แจ้ง และบรรยายให้ผู้อ่านทราบอย่างละเอียดทั้งรูปร่างลักษณะนิสัยรวมถึงความรู้สึกนึกคิดของตัวละคร การสร้างฉากผู้แต่งได้สร้างฉากสมจริงที่ปรากฏในประเทศเมียนมา เช่น เมืองอังวะ เมืองมินฉ่าน แม่น้ำอิรวดี เป็นต้น ซึ่งฉากต่าง ๆ เหล่านี้ทำให้ทราบถึงสภาพแวดล้อมในประเทศเมียนมา

ทัศนะของผู้แต่งปรากฏผ่านบทสนทนาของตัวละคร ซึ่งทัศนะที่ปรากฏคือความซื่อสัตย์และเรื่องบาปบุญคุณโทษ เนื่องจากประเทศเมียนมาเป็นประเทศที่ประชาชนนับถือและเลื่อมใสในพระพุทธศาสนาทำให้นิทานเรื่องนี้ได้รับความสนใจและได้รับความนิยม ด้วยเนื้อหามีการสอดแทรกคติสอนใจ สอดแทรกคำสอนทางพระพุทธศาสนาผ่านนิทานชาดก ทั้งนี้ความนิยมที่เกิดขึ้นจึงเป็นสิ่งที่สะท้อนให้เห็นว่าคนในประเทศเมียนมามีความศรัทธาและยึดมั่นในพระพุทธศาสนาเป็นอย่างยิ่ง นอกจากคำสอนทางพระพุทธศาสนาแล้วยังปรากฏคติคำสอนในเรื่องของการปฏิบัติตนว่าทำดีได้ดี ทำชั่วได้ชั่ว ปฏิบัติตนอย่างไรย่อมได้เช่นนั้น

ศิลปะการใช้ภาษาแบ่งได้เป็น 2 ประเด็น ได้แก่ การใช้ภาษาเมียนมาโบราณ และการใช้โวหารประกอบเรื่องการที่ผู้แต่งใช้ศิลปะการใช้ภาษาในลักษณะข้างต้นทำให้เนื้อเรื่องน่าอ่าน สร้างจินตภาพให้แก่ผู้อ่าน

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะเพื่อเป็นประโยชน์แก่ผู้ที่ต้องการทำศึกษาวิจัยในประเด็นที่เกี่ยวข้องดังต่อไปนี้

1. ในการศึกษาเกี่ยวกับองค์ประกอบทางวรรณกรรมของนิทานเมียนมา สามารถศึกษาในเชิงเปรียบเทียบกับนิทานเรื่องอื่น ๆ ที่มีแบบเรื่องเป็นตัวเอกเจ้าปัญญาได้
2. ผลการวิจัยครั้งนี้ สามารถนำไปเป็นแนวทางในการศึกษาวรรณกรรมนิทานเรื่องอื่น ๆ ของประเทศเมียนมาได้

เอกสารอ้างอิง

กัญญรัตน์ เวชชศาสตร์. *การศึกษาเปรียบเทียบเรื่องศรีธนญชัยฉบับต่าง ๆ ในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้* (วิทยานิพนธ์อักษรศาสตรมหาบัณฑิต). จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, กรุงเทพมหานคร.

กฤษฏีกา ขำพิมล มาโนช ดินลานสกุล และ นิดา มีสุข. (2559). *องค์ประกอบของวรรณกรรมเยาวชนประเภทบันเทิงคดีที่ได้รับรางวัลชนะเลิศรางวัลหนังสือดีเด่นของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานรางวัลแว่นแก้ว และรางวัลนายอินทร์อะวอร์ดระหว่างปีพุทธศักราช 2546-2555*. กรุงเทพมหานคร: คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยทักษิณ.

จิรัชตรี เรื่องเขียน และบุญช่วย สนสี. (2563). ประโยชน์ของวรรณคดี : กลวิธีการสร้างตัวละครในวรรณกรรมกับการใช้ประโยชน์เชิงการสื่อสารที่ปรากฏในการทำงานและการใช้ชีวิตจริง. *ศิลปศาสตร์ปริทัศน์*, 15(2), 204-214.

นพดล จันทร์เพ็ญ. (2534). *การใช้ภาษาไทย*. กรุงเทพมหานคร: แสงศิลป์การพิมพ์.

บุญญาภา คำผาง. (2552). *การศึกษาคุณค่าเชิงวรรณศิลป์จากนวนิยายเรื่อง คำอ้าย ของ ยงค์ ยโสธร* (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยนเรศวร, พิษณุโลก.

วนิดา บำรุงไทย. (2543). *ศาสตร์และศิลป์แห่งนวนิยาย*. พิษณุโลก: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยนเรศวร.

วาสนา เกตุภาค. (2521). *คดีชาวบ้าน*. กรุงเทพมหานคร: สหสยามพัฒนา.

เสาวลักษณ์ อนันตศานต์. (2548). *นิทานพื้นบ้าน* (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง.

อุบลรัตน์ พันธุมินทร์. (2548). จะแล้ดโต่ จะโหญ่และสกาถ้าวชา ศรีธนญชัย (ฉบับเมียนมา). *วารสารมนุษยศาสตร์*, 6(2), 62-75.

နေဘုန်းဝေ. (n.d.) *စကားတောင်စားနှင့်လတ်တိုညှိဟောသရသဝတ္ထုများ*
ရန်ကုန်, မြန်မာ ဝင်မြင့်မာလာပုံနှိပ်တိုက်.

လောကသတ္တ. (2019). *စကားတောင်စားလတ်တိုညှိဟောသညာဏ်စူး*
စကားထူး. ရန်ကုန်, မြန်မာ စိုးမေတ္တာပုံနှိပ်တိုက်.

မြေလတ်သိန်းလွင်. (1972). *စကားတောင်စားလတ်တိုညှိ*. ရန်ကုန်,
မြန်မာရတနာဂုဏ်ရည်စာပေ.

လာတ်မိုးဆွေ. (2012). *စကားကပ်သည့်အရာ၌စံထားရသူချုပ်ပါသားနှင့်ပခန်းသား*
ပါဝင်သော စကားတောင်စားဝတ္ထု. ရန်ကုန်, မြန်မာ သိန်းထွန်းပုံနှိပ်တိုက်.

ဝန်စာရေးကြီး. (1980). *စကားတောင်စားဝတ္ထု*. ရန်ကုန်, မြန်မာ ဒွေးပုံနှိပ်တိုက်.